

Vietnamesisk Hjelpark – Nivå I

Grunnleggende toner, klassifikatorer og enkle setninger — LK20

Det vietnamesiske alfabetet

Latinsk alfabet

Vietnamesisk bruker latinsk alfabet med spesielle tegn:

Vokaler (12):

a, a (med hatt), a (med breve), e, e (med hatt), i, o, o (med hatt), o (med horn), u, u (med horn), y

Konsonanter (17):

b, c, d, d (med strek), g, h, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x

Vokaluttale

- **a** – lang “a” som i “far”
- **a (hatt)** – kort “o” som i “hot”
- **e** – som “e” i “bet”
- **i/y** – som “i” i “see”
- **o** – som “o” i “more”
- **u** – som “oo” i “boot”

Viktige konsonanter

- **d** – uttales som /z/ (nord)
- **d (strek)** – uttales som /d/
- **kh** – uttales som /x/ (tysk “ch”)
- **ng** – nasal /ng/
- **nh** – uttales som /nj/
- **ph** – uttales som /f/

De 6 tonene (grunnleggende)

Vietnamesisk er et tonespråk. Tonen endrer ordets betydning.

Toneoversikt

Tone	Tegn	Type
ngang	(ingen)	flat, middels
huyen	‘	lav, fallende
sac	’	høy, stigende
hoi	?	fall-stig
nga	~	stig, brutt
nang	.	lav, kort

Eksempel med “ma”

- **ma** (ngang) – spøkelse
- **ma** (huyen) – men, og
- **ma** (sac) – kinn
- **ma** (hoi) – grav
- **ma** (nga) – hest
- **ma** (nang) – risplante

Tips for tonelæring

- Øv toner isolert først
- Lytt til morsmålsbrukere
- Bruk tonepar for kontrast
- Praktiser daglig med opptak
- Tegn tonelinjer i luften

Enkle setninger

Grunnstruktur: SVO

Vietnamesisk følger Subjekt-Verb-Objekt.

Eksempler:

- *Toi an com* – Jeg spiser ris
- *Ban hoc tieng Viet* – Du lærer vietnamesisk
- *Anh ay di hoc* – Han går på skole

Adjektiv etter substantiv

- *nha lon* – stort hus (hus stort)
- *ao dep* – pent skjorte
- *hoa do* – rød blomst

Enkle spørsmål

khong? – ja/nei-spørsmål (til slutt):

- *Ban khoe khong?* – Har du det bra?
- *Ban hieu khong?* – Forstår du?

Spørsmålsord:

- **gi** – hva
- *Day la gi?* – Hva er dette?
- **ai** – hvem
- *Ai la ban?* – Hvem er du?
- **dau** – hvor
- *Ban o dau?* – Hvor er du?

Nektelse

Bruk **khong** foran verbet:

- *Toi khong hieu* – Jeg forstår ikke
- *Anh ay khong den* – Han kommer ikke
- *Toi khong biet* – Jeg vet ikke

Klassifikatorer (grunnleggende)

Klassifikatorer står mellom tallord og substantiv.

De viktigste

- **cai** – generell (ting, gjenstander)
- *mot cai ban* – ett bord
- *hai cai ghe* – to stoler
- **con** – dyr, barn
- *mot con meo* – en katt
- *ba con cho* – tre hunder
- **nguai** – personer
- *mot nguoi* – en person
- *hai nguoi ban* – to venner

Bruksregel

Struktur: **tall + klassifikator + substantiv**

Eksempler:

- *ba cai ao* – tre skjorter

- *nam con meo* – fem katter
- *bon nguoi* – fire personer

Pronomen

Grunnleggende pronomen

Vietnamesisk	Norsk
toi	jeg (formal)
ban	du (jevnaaldrende)
anh	du/han (eldre mann)
chi	du/hun (eldre kvinne)
em	du/han/hun (yngre)
chung ta	vi
ho	de/dem

Bruk av pronomen

Pronomen avhenger av alder og relasjon:

- Til jevnaldrende: **ban**
- Til eldre mann: **anh**
- Til eldre kvinne: **chi**
- Til yngre: **em**

Demonstrativer

- **nay** – denne/dette
- *cai nay* – denne tingen
- **do** – den/det (middels)
- *nguai do* – den personen
- **kia** – den/det der (fjern)

Tallord 0-10

Tall	Vietn.	Tall	Vietn.
0	khong	6	sau
1	mot	7	bay
2	hai	8	tam
3	ba	9	chin
4	bon	10	muoi
5	nam		

Enkle tall

- 11: *muoi mot*
- 15: *muoi lam* (ikke "nam")

- 20: *hai muoi*
- 21: *hai muoi mot*

Nyttige fraser

Hilsener

- *Xin chao* – Hei (formell)
- *Chao anh/chi/em* – Hei (til person)
- *Tam biet* – Ha det
- *Hen gap lai* – Vi ses

Høflighetsfraser

- *Cam on* – Takk
- *Cam on nhieu* – Tusen takk
- *Khong co gi* – Ingen årsak
- *Xin loi* – Unnskyld
- *Khong sao* – Det går bra
- *Vang/Da* – Ja (høflig)
- *Khong* – Nei

Presentasjon

- *Toi la...* – Jeg er...
- *Toi ten la...* – Jeg heter...
- *Toi den tu Na Uy* – Jeg er fra Norge
- *Toi ... tuoi* – Jeg er ... år
- *Rat vui duoc gap* – Hyggelig å møtes

Dagligdagse uttrykk

- *Ban khoe khong?* – Har du det bra?
- *Toi khoe, cam on* – Jeg har det bra, takk
- *Toi khong hieu* – Jeg forstår ikke
- *Xin noi cham hon* – Vær så snill å snakke saktere
- *Xin nhac lai* – Vennligst gjenta

Vanlige ord**Familie**

- *bo* – far
- *me* – mor
- *anh trai* – bror
- *chi gai* – søster
- *gia dinh* – familie

Hjem

- *nha* – hus
- *phong* – rom
- *cua* – dør
- *cua so* – vindu
- *ban* – bord
- *ghe* – stol

Skole

- *truong* – skole
- *hoc sinh* – elev
- *giao vien* – lærer
- *sach* – bok
- *but* – penn
- *bai hoc* – leksjon

Mat og drikke

- *com* – ris
- *nuoc* – vann
- *tra* – te
- *ca phe* – kaffe
- *thit* – kjøtt
- *rau* – grønnsaker
- *trai cay* – frukt

Farger

- *do* – rød
- *xanh* – blå/grønn
- *vang* – gul
- *trang* – hvit
- *den* – svart

Enkle verb

Vietnamesiske verb bøyes IKKE. Same form for alle.

Vanlige verb

- *la* – være (identitet)
- *o* – være (sted)
- *co* – ha
- *an* – spise
- *uong* – drikke
- *di* – gå
- *den* – komme
- *hoc* – studere, lære
- *noi* – snakke
- *nghe* – lytte, høre
- *nhin* – se
- *doc* – lese
- *viet* – skrive
- *hieu* – forstå

Eksempler

- *Toi an com* – Jeg spiser ris
- *Ban hoc tieng Viet* – Du lærer vietnamesisk
- *Anh ay di truong* – Han går til skolen
- *Chi ay doc sach* – Hun leser en bok

Enkle adjektiv

Adjektiv kommer **etter** substantivet.

<i>lon</i>	stor
<i>nho</i>	liten
<i>dep</i>	pen, vakker
<i>xau</i>	stygg
<i>tot</i>	god
<i>xau</i>	dårlig
<i>moi</i>	ny
<i>cu</i>	gammel
<i>dai</i>	lang
<i>ngan</i>	kort

Eksempler:

- *nha lon* – stort hus
- *ao dep* – pent skjorte
- *sach moi* – ny bok
- *ban cu* – gammelt bord

Tid**Tid på dagen**

- *sang* – morgen
- *trua* – middag
- *chieu* – ettermiddag
- *toi* – kveld
- *dem* – natt

Dager

- *hom nay* – i dag
- *hom qua* – i går
- *ngay mai* – i morgen

Uttale tips**Toner**

- Øv tonene hver dag
- Bruk håndbevegelser
- Lytt og repeter
- Vær tålmodig – tar tid
- Tonefeil gir feil betydning

Uttale

- Konsonanter er lette
- Vokaler krever øvelse
- Lytt til forskjellen mellom a, a (hatt), a (breve)
- Øv d vs d (strek)
- Myk g uttales som /z/

Sjekkliste nivå I**Jeg kan:**

- ☐ Lese det latinske alfabetet
- ☐ Kjenne igjen de 6 tonene
- ☐ Presentere meg selv
- ☐ Hilse og si høflige fraser
- ☐ Telle til 10
- ☐ Bruke grunnleggende klassifikatorer
- ☐ Lage enkle SVO-setninger
- ☐ Stille enkle spørsmål
- ☐ Nekte med "khong"
- ☐ Bruke enkle adjektiv

Unngå disse feilene

- Å glemme toner
- Å blande tonene
- Å plassere adjektiv foran substantiv
- Å glemme klassifikatorer
- Å prøve å bøye verb
- Å bruke feil pronomen for alder
- Å uttale d som norsk d

Læringsmål nivå I**Etter nivå I skal du kunne:**

- Kjenne igjen og uttale tonene
- Lage enkle setninger om dagligliv
- Presentere deg selv og familie
- Bruke grunnleggende klassifikatorer
- Forstå enkel grammatikk
- Bruke vanlige høflige uttrykk
- Telle og bruke enkle tall